

MINERAL

SVĚT NEROSTŮ A DRAHÝCH KAMENŮ

ROČNÍK VI.

6/1998

Sběratel vltavínů Bohuslav Hrabě devadesátiletý

Sešmáctého prosince se dožil devadesátiletý významný jihočeský sběratel vltavínů pan Bohuslav Hrabě. Prvním koníčkem pana Hraběte byly ryby, které chodíval chytat na řeku Malši. Při chytání si všiml, že ve vodě jsou modravé kamínky, o kterých se domníval, že se jedná o vltavíny.

Jednu neděli na vánoce r. 1939 šel s dcerkou do budějovického muzea, kde shodou okolností měl sbírku Dr. Oswald. Ukázali mu tyto modré kamínky a on je určil jako sklářskou strusku. Aby nebyli zklamáni, že nemají vltavíny, tak jim po jednom vltavínu daroval. Na jaře r. 1940 našel osobně pan Hrabě svůj první vltavín. Na vltavíny jezdil jenom po velkých deštích, jelikož měl už zmiňovaného koníčka chytání ryb.

Velkého úspěchu dosáhl v Ločenicích, když v jednom dni (při provádění meliorací) našel dva krásné exempláře ováze 58 g a 30 g.

Největšího úspěchu, jakého sběratel vltavínů jen může dosáhnout, se dočkal 2. 3. 1972, když našel nejtěžší vltavín ve Stepí – 110,7 gr. Vyprávěl, že šel chytat ryby a když mu nebraly, tak šel na pole, kde po chvíli hledání našel svůj poklad. Tento vltavín pak prodal do sbírek NM v Praze. Zažil jsem zvláštní příhodu, když jsme s manželkou odváděli na poště tržbu z prodejny a před námi stál pán, jehož jsem si v první chvíli ani nevšiml. Vtom paní pokladní na mě zavolala, abych jí dal napřed svou tržbu, protože tolik u sebe nemá, aby mohla vyplatit toho pána přede mnou. Tak jsem nakonec byl u toho, když pan Hrabě obdržel peníze nejenom za tento vltavín, ale také svou sbírku vltavínů.

Za 35 let od svého prvního vltavínu tak našel 3 000 kusů. Pan Hrabě byl drobný štíhlý člověk nenápadného zjevu

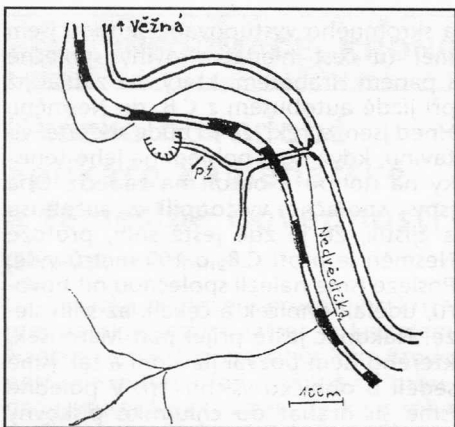
a skromného vystupování. Jednou jsem měl tu čest hledat vltavíny společně s panem Hrabětem, který mě zaujal již při jízdě autobusem z Č.B. do Nesmění. Hned jsem si řekl, že to bude sběratel vltavínů, když jsem pohlédl na jeho tenisky na nohou a batoh na zádech. Oba jsme společně vystoupili z autobusu a zjistili, že je zde ještě sníh, protože Nesměň je proti Č.B. o 100 metrů výše. Posléze jsme našli společnou nit hovořící, udělali ohniček a čekali, až sníh sleze. Nakonec ještě přijel pan Maroušek, kterého jsem pozval již vloni a tak jsme seděli u ohničku všichni tři. V poledne jsme šli hrabat do chlumské pískovny a když se na poli objevila černá oka, tak jsme v místech, kde sníh roztál, hledali vltavíny. Já jsem více mlčel a se zaujetím naslouchal vyprávění starších sběratelů a jen litoval, že to vše nemohu nahrát, abych si to po letech mohl pustit. Odpoledne nás pan Maroušek odvezl autem domů a já se hned chopil příležitosti, která se naskytla, a ještě večer zhlédl sbírku pana Hraběte, jenž sbírá intenzivněji vltavíny od roku 1958. Bylo mi umožněno prohlédnout si 950 kusů vltavínů, z nichž nejtěžší byly 58 g Ločenic, 50 g Radomilice a 30 g opět Ločenic. Stalo se 20. ledna 1968.

Milan Prchal, České Budějovice

Současné možnosti sběru minerálů v hadcovém lomu u Věžné u Nedvědice

Lokalita se nachází v údolí říčky Nedvědičky, nad železniční tratí, asi 500 m JV od železniční zastávky Věžná. K lomu vede přístupová cesta od silnice Nedvědice – Rožná.

Lom je otevřen u serpentinitu (hadci) a v oblasti svrteckého krystalinika jde o největší lom, kde se v minulosti tato přeměněná hornina těžila. Věženský serpentinit je představován celistvou horninou šedočerné barvy se zeleným nádechem a patrnými zrny dalších minerálů. V hornině převládají minerály serpentinitové skupiny, zejména antigorit, zatlačující olivín. Vzácnější je chryzotil. Na lokalitě lze po-

Situace popsaného hadcového lomu ve Věžné
PZ = pegmatitová žíla

měrně snadno nalézt typické minerály serpentinitu včetně produktů zvětrávání, z nichž se např. nálezy magnetitu jsou jedny z nejhezčích u nás známých.

Přehled nalezených minerálů:

Antigorit – zelenožluté, zelené a hnědé lesklé povlaky, tradičně označované jako "pikrolit...". **Enstatit** tvoří makroskopicky patrná, bronzově lesklá ("bronzit...") až 6 mm velké zrna. Drobná černá lesklá zrníčka v hadci náleží jednak **magnetitu**, jednak **chromitu**. **Antofylit** tvoří jemná bílá vlákna bílošedé barvy. Vyskytuje se společně se zelenými až šedými lupinky **chloritu**. **Aktinolit** tvoří světle zelené drobné vláknité agregáty, někdy společně s magnezitem. Vyskytuje se i jeho smaragdově zelená odrůda bohatší Cr, tzv. **smaragdīt**. **Magnezit** – křídově bílé barvy a tvoří i poměrně velké celistvé hlízovité agregáty. Vzácně dosahují až decimetrových rozměrů. Je promísen opálem. **Opál** – šedočerný a vzácněji i šedozelený je poměrně hojným minerálem.

Při návštěvě hadcového lomu se můžete zastavit u malého odkryvu desilikovaného pegmatitu, která v minulosti poskytl řadu vzácných minerálů (Bernard et al. 1981). Dnes můžeme sbírat jen ukázky živce – **oligoklasu**, vzácně i zelené povlaky **seladonitu** nebo černá zrna **Nb-rutilu**. Pěkné jsou ukázky písmenkového pegmatitu.

Na závěr je třeba dodat, že lokalita je přístupná bez obtíží po celý rok.

Ondřej Kovář, Brno

Zajímavá jeskyně v činném vápencovém lomu u Lažánek (jižně od Tišnova)

Bylo to zrovna na svátek Nejsvětější Trojice (7. 6. 1998), kdy teplota vystoupila na 30°C a já se vydal na svém kole opět za nerosty a přírodou vůbec.

Z Velké Bíteše je to na kole 3/4 hod. jízdy do Lažánek, kde je – co se týče nerostů a těžby – zajímavých věcí spousta, ale tentokrát jsem zde objevil jeskyni. V partích lomu, kde se už netěží, jsem uviděl v zemi otvor cca 1m velký. Spustil jsem se do něj a ovanul mě příjemný chládek. Zjistil jsem, že dutina vede téměř kolmo dolů a taktéž se vodorovně větví těsně pod povrchem. Špatně jsem viděl, ale částečně sem pronikalo světlo zvenčí, takže jsem v tomto sporém osvětlení spatřil výzdobu těchto prostor. Později jsem se na místo vrátil a za spolupráce sběratele Luboše Kristka a jeho bratrance Vítky jsme vynesli na světlo

